

دستور کار جلسه:

- بررسی یارانه های پنهان
- سایر موارد

شرح مذاکرات:

ضرورت شفاف سازی یارانه های پنهان باهدف فرصت سازی و تقویت اقتصاد انرژی

واقعی شدن قیمت حامل های انرژی، زمینه ای را برای کاهش و مهار تورم فراهم می آورد. پنجمین جلسه این کمیسیون با محوریت بررسی موضوع یارانه های پنهان حوزه انرژی برگزار شد. یارانه پنهان انرژی ایران در سال ۹۸، ۷۰ میلیارد دلار برآورد شده است و براساس گزارش سازمان ملل در سال ۲۰۱۹ ایران طی ۳ سال متوالی بالاترین یارانه پنهان انرژی را در دنیا پرداخت کرده است. این در حالی است که چین و عربستان یک دوم ایران یارانه پنهان انرژی پرداخت می کنند. اگر از این ۷۰ میلیارد دلار یارانه پنهان انرژی، ۲۰ میلیارد دلار با قیمت های واقعی به خزانه دولت بازگردد، دولت کمبود و کسری بودجه ای نخواهد داشت و دیگر زمینه ای برای افزایش تورم نخواهد بود.

در حوزه انرژی با مسائل مختلفی درگیر هستیم که یارانه های پنهان یکی از مهم ترین مباحثی است که باید به آن پرداخته شود. شاید بیش از دو دهه است که این مساله در کشور ما به طور جدی مطرح است چنان که از سال ۱۳۸۸ قانون هدفمند کردن یارانه ها و عملیاتی شدن آن آغاز شد و در ادامه بایستی به خوبی عملیاتی شود. دولتمردان یارانه ها را بنا به اهداف مختلفی برای گروه های هدف مورد نظر، لحاظ می کنند که این یارانه ها را بنا به همین اهداف می توان تقسیم بندی کرد، یکی از این موارد، تقسیم یارانه ها به پنهان و آشکار است. یارانه های آشکار در بودجه های سنواتی لحاظ شده اند اما یارانه های پنهان در بودجه ها مدنظر قرار نمی گیرند. البته در نحوه محاسبه آن ها نیز اختلاف نظر است. با توجه به تحریم های آمریکا و شرایط اقتصادی دشوار ناشی از شیوع کرونا به نظر می رسد رسیدگی به مسائل یارانه های پنهان می تواند تهدید را به فرصت تبدیل کند، در نحوه محاسبه یارانه پنهان نظر های متفاوتی وجود دارد که ۷۰ تا ۷۵ میلیارد دلار در سال ۹۸ یارانه پنهان اعطا شده است. حذف کامل یارانه ها به طور کامل امکان پذیر نیست. با توجه به اینکه بخش زیادی از انرژی در بخش صنعت استفاده می شود، به نظر می رسد که این موضوع باید در کمیته های بهینه سازی مصرف انرژی و انرژی های نو مورد بحث و بررسی قرار گیرد. خصوصی سازی شرکت های خدماتی آب و برق می تواند بسیاری از مسائل را حل کند، به طوری که تاسیسات آب در کشور انگلیس خصوصی شده است. بعنوان مثال یک شرکت فرانسوی در یکی از مناطق انگلیس مسئول تاسیسات آب است که حدود ۷ میلیون نفر را تحت پوشش دارد. شیوه پرداخت یارانه به گونه ای است که دهک های بالاتر در مصرف بنزین ۲۳ برابر به طور متوسط نسبت به دهک های پایین یارانه استفاده می کنند، به نظر می رسد که مسئولین در رده های بالا به تمام این حقایق آشنا هستند اما اهداف سیاسی و تبعات اجتماعی سبب می شود که دولتمردان در مصرف انرژی راه های مختلفی را انتخاب کنند که خود نیز به آن اذعان دارند.

صنایعی که صادرات دارند می توانند سوپسید دریافت کنند همچنین برای صنایعی که بخش خصوصی رغبتی به ورود به آن حوزه ندارند ، باید یارانه در نظر گرفته شود تا بخش خصوصی برای ورود به آن تشویق شوند . اگر بهینه سازی مصرف انرژی راهگشا است باید بستر جامعه برای قبول این مهم آماده شود و باید بدانیم که برای مصرف انرژی آب و برق ، یارانه تخصیص می یابد اما برای حفظ خاک ، آب و محیط زیست کمترین یارانه ها پرداخت می شود .
در ادامه جلسه ، گزارشی از یارانه پنهان ارائه گردید و طی این گزارش اعلام شد که فرصت مناسبی برای بازبینی شیوه پرداخت یارانه پنهان انرژی وجود دارد .

*مشکل انرژی و یارانه در کشور بایستی با مسکن حل شود

— گاز مهم ترین منبع تولید برق در کشور است ، لذا باید راه حل های جایگزین را برای تبدیل گاز به برق مد نظر قرار دهیم چنان که در قبض برق مردم کشور آلمان بخشی به عنوان سی اچ پی لحاظ شده است که مالیاتی برای آن لحاظ می شود که این مساله مصرف گاز را به شدت کاهش داده است و برق کمتری هدر می شود .
در واقع تصور دولتمردان در سنوات گذشته آن بود که انرژی باید رایگان در اختیار مردم قرار گیرد . بحث انرژی ، کالای سرمایه ای و مولد صنعتی است و با این نگرش بسیاری از مسائل با آموزش و برنامه ریزی حل خواهد شد.
دولتمردان اعلام کرده اند مصرف زیر ۱۰۰ کیلو وات را رایگان خواهند کرد که این رقم معادل ۴۲۰ الی ۴۳۰ میلیارد تومان است تا بدین ترتیب مردم به مصرف بهینه انرژی تشویق شوند . اگر به دنبال بهینه سازی مصرف انرژی هستیم باید نسبت به عایق سازی مسکن اقدام کنیم ، چرا که مسکن به طور سالانه ۳۶ درصد پرت انرژی دارد . چنان که باید نظام مهندسی نسبت به عایق سازی مساکن اقدام کند . متاسفانه به دلیل آن که در حال حاضر انرژی ارزان است مردم نسبت به عایق سازی مساکن خود اقدام نمی کنند . در کشور ما ۷۰ الی ۸۰ درصد حقوق کارگران صرف اجاره مسکن می شود ، این در حالی است که رقم اجاره مسکن در سایر کشورها بسیار پایین است . لذا تا زمانی که مشکل مسکن در دهک های پایین حل نشود ، نباید به بهینه سازی انرژی امیدوار بود . به بیان دیگر مشکل انرژی و یارانه در کشور ما باید با مسکن حل شود و اولین راهکار برای کاهش مصرف انرژی افزودن سی. اچ. پی به قبوض برق است .

*رایگان کردن انرژی با سیاست های بهینه سازی مصرف انرژی مغایرتهایی را به همراه دارد .

— سیاست گذاری ها در حوزه انرژی با چالش های فراوانی مواجه است . رایگان کردن برق به نحوی که در کشور ما پیاده می شود در هیچ کجای دنیا اتفاق نمی افتد . قطعاً رایگان کردن انرژی با سیاست های بهینه سازی مصرف انرژی دچار مغایرتهایی گوناگونی می شود و برای فعالان حوزه انرژی مشکلات زیادی را به همراه می آورد . لذا بهتر است در این مباحث مطالعات کارشناسی بیشتری صورت گیرد . عدم امکان رقابت پذیری صنایع یکی از مهم ترین مسائلی است که در پی رایگان شدن انرژی برای مصارف خانگی و افزایش قیمت انرژی برای صنایع حاصل می شود ؛ چرا که دیگر صنعت سیمان، کاشی و فولاد نمی توانند با کشورهای همجوار رقابت کنند و از صادرات آن جلوگیری می شود . یارانه انرژی به کل مردم داده شود و برای دهک های پایین جامعه عدالت اجتماعی بیشتری لحاظ گردد . پیشنهاد این است که افزایش قیمت انرژی ابتدا از حوزه خانگی آغاز شود ، چراکه نباید از حوزه انرژی های پنهان فشاری بر صنایع تحمیل شود.

باید تصمیم گیری در خصوص هدفمندی یارانه ها متناسب با موقعیت استان باشد ، مبحث هدفمندی یارانه ها فراگیر و پیچیده است لذا باید صرفا بر بخشی از این موضوع تمرکز کرد و برای آن راهکار عملیاتی ارائه داد . در بحث ارزش حرارتی گاز با مشکل مواجه هستیم . در واقع استان خراسان رضوی به دلیل مجاورت با پالایشگاه خانگیران ارزش حرارتی پایین تری از گاز دریافت می کنیم در حالی که هر چه به سمت مرکز و جنوب کشور نزدیک می شویم ارزش حرارتی گاز بالاتر است . به بیان دیگر یارانه پنهانی که به صنایع انرژی بر در شرق کشور اعطا می شود ، هزینه تمام شده بیشتری برای محصول این شرکت ها دارد. این موضوع در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی مطرح شد و می توان این مساله را با بررسی های بیشتر به نتیجه رساند . پیشنهاد می شود جلسه بعدی کمیسیون انرژی با حضور مسئولین سازمان آب ، برق ، گاز برگزار شود و موضوع چالشی در این خصوص شکل بگیرد ، چرا که در این رابطه میان سازمان ها تضاد منافع ، میان درآمد شرکت آب، برق و گاز وجود دارد.

■ یارانه انرژی در کشورهای پیشرفته پرداخت می شود اما این مساله هدفمند و کاملا برنامه ریزی شده و در راستای کمک به صنعت ، تولید و جلوگیری از مصرف بی رویه انرژی است . در حوزه یارانه های انرژی ؛ سیاستگذاران داخلی ، بر روی این موضوعات مطالعات کارشناسی بیشتری انجام دهند و مهم تر آن که انگیزه و عزمی جدی در سطح مسئولین دولتی برای اصلاح یارانه های انرژی ایجاد شود . متاسفانه جامعه ما در حالت فورس ماژور قرار دارد و نتایج اعطای یارانه پنهان و آشکار باید در حوزه های مختلف حمل و نقل ، بهداشت و درمان نمود داشته باشد و این که در زمان جنگ یارانه ها به بهترین شکل در سطح جامعه تقسیم می شد.

■ ما نیازمند تغییر نگرش مردم به ویژه بانوان به بهینه سازی مصرف هستیم ، چرا که بیشترین میزان اتلاف انرژی در مصارف خانگی اتفاق می افتد . بر همین اساس دستگاه های ذیربط باید آموزش مناسب را برای بانوان ارائه دهند . در گذشته صرفا آموزش از طریق صدا و سیما صورت می گرفت اما در سطح گسترده تری می توان به آموزش از طریق سازمان های مردم نهاد ، خانواده ها و غیره تکیه کرد.

برای تغییر قیمت های حامل های انرژی بایستی مردم و جامعه را آماده کرد :

■ در ابتدا برای واحدهای صنعتی و مردم جامعه بایستی بستری مناسبی به جهت تغییر قیمتها فراهم شود و سپس تغییر قیمت های حامل های انرژی صورت پذیرد و در این میان نیز مشکلات معیشتی در نظر گرفته شود . از سوی دیگر تصمیم گیری های دولتی نیز به صورت روزمره اتخاذ می شود . در خصوص هدفمندی یارانه ها و حامل های انرژی نمی توان تصمیم بلندمدتی اتخاذ کرد ، چرا که با تغییر دولت امکان تغییر سیاست ها نیز وجود دارد لذا چالش های حوزه انرژی همگان را ممکن است دچار سردرگمی کند . شاید اگر تصمیمات در کوتاه مدت اخذ و اجرایی شود بتوان به نتیجه دلخواه رسید.

■ بحث یارانه های پنهان در کمیته بهینه سازی مصرف انرژی مطرح و جمع بندی نهایی انجام گیرد . مواردی همچون نحوه تبدیل گاز به برق ، لحاظ کردن ردیفی تحت عنوان سی.اچ. پی در قبوض برق ، تغییر نگرش در سیاستگذاران (برق کالای سرمایه ای است)، عایق سازی مسکن و بهینه سازی مصرف انرژی در منازل ، پیش بینی واحد سی.اچ. پی برای مصرف کنندگان عمده ، عدم امکان رقابت پذیری صنایع در صورت افزایش قیمت انرژی ، اولویت فرهنگ سازی در بهینه سازی مصرف انرژی در خانواده ها ، توجه به دهک های پایین جامعه در اعمال تعرفه های موجود ، آغاز کردن ارزش حرارتی گاز در بحث گاز ، اولویت قرار دادن بانوان در خط مقدم آگاه سازی مصرف انرژی در خانواده ها ، دعوت از نمایندگان کمیسیون های

صورتجلسه کمیسیون انرژی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تعداد صفحات: ۴ برگ

تاریخ برگزاری ۱۳۹۹/۰۶/۲۶

شماره جلسه: ۵

رئیس جلسه: جوشن دبیر جلسه: تمیزی ساعت شروع ۸ ساعت خاتمه: ۳۰:۹

تخصصی مجلس شورای اسلامی و مراجع ذیصلاح و مرتبط ، ایجاد تعادل در هزینه خانوار و هزینه مسکن از جمله موارد جمع بندی این جلسه بود.

مصوبات جلسه:

در این جلسه مقرر گردید :

- ۱- بحث یارانه های پنهان در کمیته بهینه سازی مصرف انرژی مطرح و با توجه به مسائل زیر جمع بندی نهایی انجام گیرد و نتیجه به کمیسیون اعلام گردد
- ۲- تبدیل مصرف گاز به برق.
- ۳- لحاظ کردن ردیفی تحت عنوان سی.اچ. پی بر قبوض برق و پیش بینی واحد سی.اچ. پی برای مصرف کنندگان عمده
- ۴- عایق سازی مسکن و بهینه سازی مصرف انرژی در منازل
- ۵- عدم امکان رقابت پذیری صنایع در صورت افزایش قیمت انرژی
- ۶- اولویت فرهنگ سازی در بهینه سازی در مصرف انرژی در خانواده ها
- ۷- توجه به دهک های پایین جامعه در اعمال تعرفه های موجود
- ۸- آغاز کردن ارزش حرارتی گاز در بحث گاز
- ۹- اولویت قرار دادن بانوان در خط مقدم آگاه سازی مصرف انرژی در خانواده ها
- ۱۰- دعوت از نمایندگان کمیسیون های تخصصی مجلس شورای اسلامی و مراجع ذیصلاح و مرتبط
- ۱۱- ایجاد تعادل در هزینه خانوار و هزینه مسکن

حاضرین جلسه:

آقایان:

نصرآبادی - سالمی - خوشحال - کفاش - نمازی - وارسته - مدنی - کمالی فهیم -

خانمها

ملارضایی - آزاده

غایبین جلسه :

آقایان :

منصوریان - بامشکی - بشیرنژاد - اسماعیلی - رئیس الساداتی

خانمها

اورعی